

Monumentnummer*: 516916

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/126

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parkstraat	25			6828 JC	Arnhem		
Parkstraat	27			6828 JC	Arnhem		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Arnhem	Q			7231
Arnhem	Q			7361

Omschrijving**

Inleiding

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN, waarin zich thans één opleidingsinstituut bevindt, gebouwd rond 1870 in eclectische stijl. De huizen zijn gelegen in de noordelijke gevelwand van de Parkstraat in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuizen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde hoekpand Parkstraat 47, dat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zij Villa Gelders Spijker noemde.

De huizen Parkstraat 25 en 27, gelegen in het oudste, meest westelijke gedeelte van de Parkstraat, bezitten een door een smeedijzeren hekwerk begrensde voortuin. Links en rechts van het blok bevindt zich een smalle achterom.

Omschrijving

Vrijstaand blok van twee HERENHUIZEN op rechthoekig grondplan bestaat uit een souterrain, drie bouwlagen en een zolderverdieping onder een nagenoeg plat dak met dakschilden aan voor- en achterzijde, gedekt met rode muldenpannen (nr. 25) en gesmoorde verbeterde Hollandse pannen (nr. 27). In het midden van het voorschild bevindt zich een gepleisterde schoorsteen. Boven de risaliet van nr. 25 bevinden zich twee dichtgezette dakkapellen met zadeldakjes. Het spiegelsymmetrisch ingedeelde blok telt acht vensterassen en omvat twee voorgevels van vier vensterassen, waarvan het souterrain en de eerste bouwlaag asymmetrisch en de tweede en de derde bouwlaag symmetrisch zijn ingedeeld. De vensterassen twee en drie enerzijds en zes en zeven anderzijds vormen risalieten waarin zich de ingangspartijen bevinden met balkons erboven.

De VOORGEVELS, gescheiden door een ondiepe groef, zijn witgepleisterd, waarbij het souterrain en de eerste verdieping zijn voorzien van blokverdeling. De gevel is voorzien van hoekpilasters die ter hoogte van de eerste bouwlaag zijn voorzien van blokverdeling en ter hoogte van de tweede en derde bouwlaag van spiegels. De blokken van de risalieten en de hoekpilasters zijn gebouchardeerd.

De gevels worden horizontaal geleed door de met een waterlijst afgesloten hoge plint, een cordonlijst en een hoofdgestel, dat wordt doorbroken door de vensters van de derde bouwlaag. Onder de architraaflijst bevinden zich geschulpte stucornamenten. Het fries is voorzien van een bloktandlijst ter plekke van de risalieten en zware consoles die de gekorniste kroonlijst dragen.

In de risalieten bevinden zich links (nr. 25) en rechts (nr. 27) twee vernieuwde paneeldeuren met ruiten en getoogde bovenlichten in getoogde portieken. Bordestrappen met hardstenen bordessen en treden tussen gepleisterde muurtjes met smeedijzeren leuninggen geven toegang tot de portieken. Aan weerszijden van de trappen bevinden zich getoogde souterrainvensters met stolpramen. Eén souterrainvenster is vervangen door een deur.

De deuren worden geflankeerd door resp. één en twee getoogde vensters met geprofileerde omlijsting, schuiframen en getoogde bovenlichten. Boven de deuren en de vensters in de risalieten bevinden zich op de eerste verdieping over de gehele breedte van de risaliet balkons op drie consoles, die bij nr. 25 geornamenteerd zijn. De balkons zijn voorzien van balustrades bestaande uit houten hoek- en middenposten met smeedijzeren hekjes en twee dubbele balkondeuren met getoogd bovenlicht in geprofileerde omlijsting, afgesloten door een fantasie-hoofdgestel, bestaande uit een fries met ranken in diepreliëf, een geornamenteerde sluitsteen en een geprofileerde gekorniste lijst. Aan weerszijden van de balkons bevinden zich getoogde vensters in een geprofileerde omlijsting met kuif en een gepleisterd veld onder de onderdorpel.

De vensters van de tweede verdieping zijn minder hoog dan de vensters van bel-etage en eerste verdieping en bezitten een geprofileerde omlijsting en T-schuiframen.

De schuiframen van nr. 27 hebben op de bel-etage en de eerste verdieping een 4-ruits verdeling. Vensters en balkondeuren zijn voorzien van persiënnes.

De LINKER ZIJGEVEL is gepleisterd en voorzien van verscheidene vensters van verschillende afmetingen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De RECHTER ZIJGEVEL is gepleisterd en voorzien van verscheidene vensters van verschillende afmetingen.

De ACHTERGEVEL van het blok is witgepleisterd. De achtergevel van nr. 25 is gewijzigd, terwijl de achtergevel van nr. 27 nog grotendeels in oorspronkelijke staat verkeert. Ter hoogte van de bel-etage bevindt zich over de gehele gevelbreedte een houten uitbouw die voor de helft bestaat uit een veranda met getoogde openingen en een serre met 4-ruits ramen en getoogde meerruits bovenlichten. Een dubbele 6-ruits schuifdeur met 3-ruits bovenlicht geeft toegang tot de veranda. Boven de uitbouw bevinden zich twee vensteropeningen met driedelige kozijnen, waarin links een T-schuifraam met zij- en bovenlichten en rechts vermoedelijk een dubbele deur, eveneens met zij- en bovenlichten. Op de tweede verdieping bevinden zich twee T-schuiframen.

Het INTERIEUR van beide panden bevat nog enkele oorspronkelijke elementen zoals twee bordestappen met twee armen, trapleuningen bestaande uit een houten geprofileerde handlijst en gietijzeren spijlen, enkele paneeldeuren in geprofileerde omlijsting, enkele stucplafonds en vouwblinden. In nr. 25 bevindt zich verder een ijzeren hoekfonteintje en in nr. 27 bevinden zich in de hal geornamenteerde stucpanelen en een geprofileerde segmentboog met kuif, rustend op geornamenteerde consoles.

De ondiepe voortuinen worden van de straat gescheiden door smeedijzeren HEKWERKEN op gepleisterde voetsmuurtjes. Nr. 27 bezit een dubbel draaihek tussen gietijzeren zuiltjes. Nr. 25 bezit wel de zuiltjes, maar het draaihek is verdwenen.

Waardering

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN uit ca. 1870.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een blok van twee herenhuisen in eclectische stijl met bijzondere esthetische kwaliteiten in de voorgevel zoals gave verhoudingen en een rijke ornamentiek.

- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het westelijk gedeelte van de Parkstraat met aan beide zijden witgepleisterde herenhuisen gebouwd in dezelfde tijd en stijl, waarvan de panden 6-22 en 1-13 naar voren springen t.o.v. de panden in de rest van de straat en zo een soort poortfunctie vervullen. De Parkstraat is één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerviertel, een wijk die grotendeels is aangelegd in het laatste kwart van de 19de eeuw en waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk is bebouwd met herenhuisen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis